МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра теорії та історії політичної науки

Затверджено
На засіданні кафедри теорії та історії політичної науки філософського факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри _____ доц. Шипунов Г.В.

Силабус з навчальної дисципліни «Етнополітологія»,

**що викладається в межах ОПП «Політологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 052 «Політологія»
2020 рік вступу**

Львів 2022

Назва дисципліни	Етнополітологія
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, 79000
Факультет та кафедра, за якими закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра теорії та історії політичної науки
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 052 «Політологія»
Викладачі дисципліни	Бунь Вікторія Вікторівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри теорії та історії політичної науки Львівського національного університету імені Івана Франка
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: viktoriya.bun@lnu.edu.ua Сторінка викладача: https://filos.lnu.edu.ua/employee/bun-v-v Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, ауд. 204
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Щосереди, 11.00-13.00 год.(філософський факультет, кафедра теорії та історії політичної науки, ауд. 204) + У день проведення лекцій/семінарських занять. Також можливі он-лайн консультації через засоби віддаленого відео- й аудіозв'язку та емейлінг на електронну адресу викладача.
Сторінка дисципліни	https://filos.lnu.edu.ua/course/etnopolitologia
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна «Етнополітологія» є вибірковим курсом зі спеціальності 052 «Політологія» для освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка викладається в 6 семестрі в обсязі 3,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою, ECTS). У структурі годин курсу виокремлено такі складові: лекційні заняття – 32 год.; семінарські заняття – 32 год., самостійні завдання – 41 год.
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Етнополітологія» має на меті вивчення тенденцій розвитку етнополітичної сфери людського буття; з'ясування закономірностей взаємовідносин етнонаціональних спільнот (етносів, націй, етнічних та національних груп) між собою та з державою; ознайомлення зі шляхами і методами національно-державного будівництва, засадами і принципами демократичної етнонаціональної політики. Дисципліна спрямована на формування в студентів глибоких об'єктивних знань про місце і роль етнонаціональних спільнот у політичному житті суспільства, підвищенні етнополітичної культури та підготовці до активної участі у національно-державному будівництві і формуванні демократичного правового суспільства. Курс складається з одного змістового модулю.
Мета та цілі дисципліни	*Метою* викладання навчальної дисципліни "Етнополітологія" є набуття студентами знань і навичок необхідних для поглибленого розуміння взаємовідносин етнічностей та політики. Зокрема через оволодіння методами і підходами етнополітології з метою проведення об'єктивного аналізу світової етнополітичної думки, модерних теорій етносу та нації, а також закономірностей етнополітичних процесів, що

	є необхідним компонентом формування напрямків і способів власної політичної активності. Основними *завданнями* вивчення дисципліни "Етнополітологія" є дослідження сучасних інтерпретацій таких понять як етнічність, нація та націоналізм. У фокусі дослідження також перебуває зв'язок між етнічністю та груповими конфліктами, а також причини їх виникнення та можливості регулювання. Курс передбачає розгляд етнополітичної ситуації в Україні та практичний аналіз сучасної української етнополітики.
Література для вивчення дисципліни	*Основна література:* 1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 3. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 4. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 5. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с. 6. Етнічний довідник: У 3 ч. / Гол. ред. В.Євтух. Ч. 1. К., 1997. 7. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с. 8. Етнополітологія: перші кроки становлення / І. Ф. Курас ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. – К. : Генеза, 2004. – 734 с. 9. Етнополітологія в Україні. Становлення. Що далі? / [Т. А. Бевз та ін. ; редкол.: І. Ф. Курас (голова) та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. Київ : ІПіЕНД, 2002. 295 с. 10. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с. 11. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с. 12. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 13. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999. 14. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 15. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. Вид. 2-е, випр. І допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017 448с. 16. Мала енциклопедія етнодержавознавства / Відп. ред. Ю.Римаренко. К., 1996. 942 с.

	17. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с. 18. Пірен М. І. Етнополітика в Україні: соціо-психологічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. І. Пірен ; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". К. : Університет "Україна", 2007. 408 с. 19. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.], 2-ге видання, стереотипне. Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. 779 с. 20. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 21. Світова та вітчизняна етнодержавницька думка / Кол. авт., Відп. ред. Ю.Римаренко. – К., 1997. 22. Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник / За наук. ред. Хоми Н.М. [І.Я. Вдовичин, Л.Я. Угрин, Г.В. Шипунов та ін.] – Львів: Новий Світ-2000, 2015. – 396 с. 23. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с. 24. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. *Додаткова література:* 1. Ананьїн В. О. Етнонаціональний чинник безпеки сучасного поліетнічного суспільства (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. … д-ра філос. наук : 09.00.03. Київ, 1998. 44 с. 2. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : вид. 2-ге, перероблене / пер. з англ. В. Морозова. Київ : Критика, 2001. 271 с. 3. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68. 4. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с. 5. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306.

6. Бушанський В. В. Поняття "гра", "роль" та "ідентичність" у сучасній етнополітології / В. В. Бушанський // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2018. Вип. 23. С. 3–15.
7. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40.
8. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128.
9. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.
10. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с.
11. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с.
12. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73.
13. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с.
14. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47.
15. Декларація прав національностей України : Документ від 01.11.1991 р. № 1771-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1771-12
16. Дністрянський М. С. Етногеографія України: навч. посіб. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. 232 с.
17. Дністрянський М. С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики : монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 490 с.
18. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121.
19. Доцяк І. Етнополітичні процеси на території Галичини в контексті глобалізації // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2017. Вип. 1. С. 190–198.
20. Дубова С.В. Нормативно-правове забезпечення культурних потреб національних меншин // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2019. Вип. 81. С. 23–24.
21. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с.

	22. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с. 23. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с. 24. Калакура Я. Етнополітологія в структурі історичного знання / Я. Калакура // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. 2006. Вип. 30(1). С. 186-196. 25. Кресіна І.О., Явір В.А. Етнокультурна автономія як механізм протидії етнополітичним претензіям Угорщини // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2018. Вип. 81. С. 3–14. 26. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с. 27. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с. 28. Рафальський О. О. Міждисциплінарні перехрестя етнополітології // Вісник Національної академії наук України. 2021. Вип. 2. С. 3–11. 29. Семко В. Л. Семантичний зміст феномена етнічності у вітчизняній етнополітології / В. Л. Семко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 429–435. 30. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с. 31. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с. 32. Ткачук Д. Г. Вплив етнічних спільнот на розробку нормативно-правових актів з концептуальних питань державної етнополітики // Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Вип. 1. С. 80–86. *Інтернет-джерела:* 1. Сайт Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/ 2. Сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого https://nlu.org.ua/ 3. Сайт Інституту політичних політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України https://ipiend.gov.ua/ 4. Сайт Віснику Львівського національного університету. Серія Філософсько-політологічні студії. http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/uk/archive
Тривалість курсу	1 семестр / 105 годин
Обсяг курсу	Загалом 105 годин, зокрема 64 годин аудиторних занять. З них: 32 годин лекцій, 32 годин практичних занять та 41 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	У результаті успішного проходження навчальної дисципліни «Етнополітологія» студент набуде: *Спеціальні (фахові) компетентності*: • Вміння застосовувати методологічні підходи та прийоми, техніки наукових та прикладних досліджень в політиці.

	• Здатність аналізувати політичні аспекти міжнародних відносин на міждержавному, регіональному та глобальному рівнях, їх вплив на розвиток політичних інститутів на державному та наддержавному рівні. • Здатність аналізувати місце людини, соціальних груп в політичних процесах в глобалізованому світі, прослідковувати політичні аспекти соціокультурних відносин та їх вплив на формування ідентичності громадян. *Програмні результати навчання* після вивчення навчальної дисципліни «Етнополітологія»: • Встановлювати логічні зв'язки та аналізувати взаємозалежність між соціокультурними особливостями суспільства та розвитком його політичної системи. • Аналізувати сучасні соціокультурні процеси та їх вплив на розвиток національних політичних систем та міжнародної системи. • Аналізувати політичні конфлікти та кризові ситуації на різних рівнях, в тому числі міжнародному, застосовувати вивчені моделі їх розв'язання. Після завершення цього курсу студент буде *знати:* • предмет і об'єкт етнополітології, сучасну методологію предмету; • історію становлення і розвитку вітчизняної і зарубіжної етнополітичної думки, їх взаємовплив та взаємозбагачення; • найновіші вітчизняні та зарубіжні етнополітичні теорії, концепції та моделі етнополітичного розвитку; • головні закономірності і тенденції сучасних етнополітичних процесів і національно-державного будівництва та особливості їх проявів в Україні; • форми існування етносів, їх місце і роль у розвитку людської цивілізації та політичному житті суспільства; • етнонаціональну структуру населення України, її основні етнічні спільноти, їх історію, культуру, сучасний статус і перспективи розвитку; • сутність і характер взаємовідносин нації і держави, етнічності і влади; • головні принципи демократичної етнонаціональної політики. *вміти :* • володіти найновішою методологією аналізу етнополітичних процесів; • орієнтуватись у складних і суперечливих етнополітичних процесах сучасності; • відстоювати права етнічної спільноти та підтримувати принципи демократичної етнонаціональної політики;

	• об’єктивно оцінювати проблеми інтеграції України до Європейського союзу та світового співтовариства; • аналізувати програмні положення і практичні дії різних політичних партій, рухів, організацій в етнополітичній сфері; • відрізняти національну ідею, національні інтереси, патріотизм та націоналізм від шовінізму; • виявляти інтерес і повагу до культурного надбання інших етнічних спільнот, що проживають на території України; • застосовувати юридичні та політичні шляхи і методи врегулювання етнополітичних конфліктів; • підвищувати свою етнополітичну культуру, сприяти її поширенню в студентському середовищі зокрема.
Ключові слова	Етнос, нація, етнічна група, націоналізм, етнополітика, політизація етнічності, іредентизм, сепаратизм, етнополітичні процеси
Формат курсу	Очний
Аудиторні особливості курсу	Проведення лекцій, практичних/семінарських занять, що включають презентації, проведення дебатів та дискусій.
Теми	Детально див. Додаток «Схему курсу»
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Історія української культури», «Історія політичної думки України», «Історія України», «Історія зарубіжних політичних вчень», «Еволюція політичних інститутів»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції, колаборативне навчання (групові проекти, спільні розробки, навчальні спільноти і т.д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусія, дебати, семінари, самостійна робота. Он-лайн навчання (на платформах ZOOM та Microsoft Teams).
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребуватиме залучення персонального комп’ютера і мультимедійного проектора. Крім того, бажано, щоби студенти також користувались персональними комп’ютерами. Потрібне впевнене користування загальновживаними програмами й операційними системами. Програмне забезпечення для доступу до платформ ZOOM та Microsoft Teams.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: практичні/самостійні тощо – 70% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 70); контрольні заміри (модулі) – 30% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 30); залік – виставляється за результатами поточної успішності під час семестру. Підсумкова максимальна кількість балів упродовж семестру – 100. Поточний контроль знань студентів проводять за трьома складовими: контроль систематичності та активності роботи студента впродовж семестру; контроль за виконанням модульних завдань/контрольних замірів; контроль за виконанням завдань самостійного опрацювання.

	и контролі систематичності й активності роботи студентів оцінці підлягають: самостійна робота студентів; відвідування й активність на семінарських занять; рівень засвоєння знань програмного матеріалу. **Письмові та проектні роботи:** Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт, серед яких аналіз етнополітичних конфліктів. **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування і втручання в роботу інших студентів становлять, однак не обмежують прикладів можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак цього є підставою для незарахування тієї або іншої роботи студента викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні й поточному навчанні, в самостійній роботі і бали підсумкового екзамену. При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях й активність студента під час практичного заняття, списування і плагіат, несвоєчасне виконання поставлених завдань.
Питання до екзамену (чи питання на контрольні роботи)	Орієнтований перелік питань до заліку: 1. Поняття етносу, етнічності, етнічної групи. Рівні етнічної групи та ознаки етнічності. 2. Примордіалістська теорія етнічності. 3. Інструменталістська теорія етнічності. 4. Конструктивістька теорія етнічності. 5. Ідентичність: визначення та типологія 6. Особливості етнічної ідентичності 7. Національна ідентичність 8. Співвідношення етнічної та національної ідентичності в контексті глобалізації 9. Нація – специфіка визначення 10. Політична теорія нації 11. Етнічна теорія нації 12. Психологічна теорія нації 13. Культурологічна теорія нації 14. Історико-економічна теорія нації 15. Націоналізм: суть, фактори, що вплинули на його становлення. 16. Підходи до визначення націоналізму. 17. Етапи еволюції націоналізму. 18. Типологія націоналізму. 19. Джерела націоналізму. 20. Націоналізм як ідеологія: спільні принципи націоналізмів. 21. Сіонізм як ідеологія націоналізму. 22. Афроамериканський націоналізм 23. Антиколоніальний націоналізм.

	24. Расизм, апартеїд, сегрегація як крайні форми націоналізму. 25. Національні меншини: суть, критерії визначення, типологія. 26. Світова практика захисту національних меншин. 27. Захист прав національних меншин в українському законодавстві. 28. Етнополітичні конфлікти: суть, ознаки, суб'єкти, об'єкт, предмет етнополітичних конфліктів. 29. Типи етнополітичних конфліктів. 30. Стадії етнополітичних конфліктів. 31. Причини загострення етнополітичних конфліктів у 20-21 століттях. 32. Способи врегулювання етнополітичних конфліктів. 33. Сутність, типи, функції етнонаціональної політики 34. Моделі етнонаціональної політики 35. Мультикультуралізм як різновид етнонаціональної політики 36. Асиміляція як модель етнонаціональної політики 37. Управління етнокультурною різноманітністю у державах з демократичним політичним режимом. 38. Бенедикт Андерсон про витоки національної свідомості («Уявлені спільноти») 39. Бенедикт Андерсон про поширення націоналізму («Уявлені спільноти») 40. Бенедикт Андерсон про ознаки національної держави («Уявлені спільноти») 41. Поняття етнополітична культура та її формування
Опитування	Анкету-оцінку для оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Додаток. Схема курсу «Етнополітологія»

Тиж. / год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література / Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1 3 год.	Тема 1. Становлення і розвиток етнополітології як науки. Принципи та методологічні підходи етнополітології Предмет і об'єкт етнополітології. Основні категорії та поняття етнополітології. Етнополітологія як наука про закономірності етнополітичних процесів та взаємовідносини етнонаціональних спільнот. Мета, завдання та функції етнополітології: методологічна, світоглядна, теоретико-пізнавальна, творчо-конструктивна, прогностична, тощо. Місце і роль етнополітології у системі сучасних наук. Співвідношення етноплітології та соціально-гуманітарних наук. (Етнології, етнофілософії, етнопсихології, етнодемографії, тощо) Значення вивчення етнополітології для формування політичної культури, активної громадянської позиції, культури міжетнічної та міжнаціональної комунікації. Критичне етнополітичне мислення як методологічна основа етнополітології. Етнополітичне мислення як одна із форм відображення суспільного буття, умов існування етносів та націй, їх взаємовідносин та відносин із державою. Принципи та ознаки догматичного та критичного етнополітичного мислення.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Етнічний довідник: У 3 ч. / Гол. ред. В.Євтух. Ч. 1. К., 1997. 3. Етнополітологія: перші кроки становлення / І. Ф. Курас ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. – К. : Генеза, 2004. – 734 с. 4. Етнополітологія в Україні. Становлення. Що далі? / [Т. А. Бевз та ін. ; редкол.: І. Ф. Курас (голова) та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. Київ : ІПіЕНД, 2002. 295 с. 5. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 6. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 7. Мала енциклопедія етнодержавознавства / Відп. ред. Ю.Римаренко. К., 1996. 942 с. 8. Калакура Я. Етнополітологія в структурі історичного знання / Я. Калакура // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. 2006. Вип. 30(1). С. 186-196. 9. Рафальський О. О. Міждисциплінарні перехрестя етнополітології // Вісник Національної академії наук України. 2021. Вип. 2. С. 3–11.	Самостійна робота по темі 1 год.	1 тиждень

	Ідеологічні межі формаційного, класового та партійного підходів, як атрибутів догматичного мислення. Цивілізаційний та гуманістичний підходи як атрибути критичного мислення. Формування етнополітичного мислення як провідна проблематика у етнополітології. Стан і перспективи формування етнополітичного мислення в Україні. Принципи етнополітології: науковий плюралізм, світ-системний аналіз, принцип звільнення від оціночних суджень, та ін.. Методи етнополітології: дослідження випадку, моделювання, ретроспективно-порівняльного аналізу, етнотехнологічні, етноісторичні, етнокомунікаційні та етноекологічні методи.				

1 3 год.	Тема 1. Становлення і розвиток етнополітології як науки. Принципи та методологічні підходи етнополітології. 1. Предмет і об'єкт етнополітології. 2.Основні категорії та поняття етнополітології. 3.Мета, завдання та функції етнополітології. 4. Принципи та методологічні підходи етнополітології. Методи етнополітології. 5. Місце і роль етнополітології у системі сучасних наук. 6. Значення вивчення етнополітології для формування політичної культури.	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота –1 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Етнічний довідник: У 3 ч. / Гол. ред. В.Євтух. Ч. 1. К., 1997. 3. Етнополітологія: перші кроки становлення / І. Ф. Курас ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. – К. : Генеза, 2004. – 734 с. 4. Етнополітологія в Україні. Становлення. Що далі? / [Т. А. Бевз та ін. ; редкол.: І. Ф. Курас (голова) та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. Київ : ІПіЕНД, 2002. 295 с. 5. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 6. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 7. Мала енциклопедія етнодержавознавства / Відп. ред. Ю.Римаренко. К., 1996. 942 с. 8. Калакура Я. Етнополітологія в структурі історичного знання / Я. Калакура // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. 2006. Вип. 30(1). С. 186-196. 9. Рафальський О. О. Міждисциплінарні перехрестя етнополітології // Вісник Національної академії наук України. 2021. Вип. 2. С. 3–11.	Самостійна робота по темі 1 год.	1 тиждень

2 3 год.	Тема 2: Етнічні форми існування людства. Теорії етнічності. Етапи етнонаціонального існування людства. Історичні форми існування людства – рід- плем'я – народність (національність) – нація. Сучасні школи етнічності. Примордіалістська школа етнічності (М. Новак, Е. Сміт, Е. Шілз та ін), інвентціоналістська школа етнічності (Б. Андерсон, Ф. Барт, П. Брасс та ін). Етнос як форма існування людства. Теорія етносу Л. Гумільова. Поняття етносу, етнічності, етнічної групи. Рівні етнічної групи та ознаки етнічності. Примордіалістська теорія етнічності. Інструменталістська теорія етнічності. Конструктивістська теорія етнічності.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 3. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 4. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. Вид. 2-е, випр. І допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017 448с. 5. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с. 6. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : вид. 2-ге, перероблене / пер. з англ. В. Морозова. Київ : Критика, 2001. 271 с. 7. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128. 8. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с. 9. Семко В. Л. Семантичний зміст феномена етнічності у вітчизняній етнополітології / В. Л. Семко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 429–435. 10. Ткачук Д. Г. Вплив етнічних спільнот на розробку нормативно-правових актів з концептуальних питань державної етнополітики // Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Вип. 1. С. 80–86.	Самостійна робота по темі 1 год.	2 тиждень

2 4 год.	Тема 2. Етнічні форми існування людства. Теорії етнічності. 1. Поняття етносу, етнічності, етнічної групи. 2. Рівні етнічної групи та ознаки етнічності. 3. Примордіалістська теорія етнічності. 4. Інструменталістська теорія етнічності. 5. Конструктивістська теорія етнічності.	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 2 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 3. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 4. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. Вид. 2-е, випр. І допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017 448с. 5. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с. 6. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : вид. 2-ге, перероблене / пер. з англ. В. Морозова. Київ : Критика, 2001. 271 с. 7. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128. 8. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с. 9. Семко В. Л. Семантичний зміст феномена етнічності у вітчизняній етнополітології / В. Л. Семко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 429–435. 10. Ткачук Д. Г. Вплив етнічних спільнот на розробку нормативно-правових актів з концептуальних питань державної етнополітики // Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Вип. 1. С. 80–86.	Самостійна робота по темі 2 год.	2 тиждень

3 3 год.	Тема 3: Етнічна ідентичність Ідентичність: визначення та типологія. Особливості етнічної ідентичності. Національна ідентичність. Співвідношення етнічної та національної ідентичності в контексті глобалізації	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 3. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999. 4. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 5. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. Вид. 2-е, випр. І допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017 448с. 6. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с. 7. Бушанський В. В. Поняття "гра", "роль" та "ідентичність" у сучасній етнополітології / В. В. Бушанський // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2018. Вип. 23. С. 3–15. 8. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128. 9. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121. 10. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с. 11. Семко В. Л. Семантичний зміст феномена етнічності у вітчизняній етнополітології / В. Л. Семко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 429–435. 12. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. – К.: Основи, 1994. – 224 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	3 тиждень
3 3 год.	Тема 3: Етнічна ідентичність 1. Ідентичність: визначення та типологія 2. Особливості етнічної ідентичності 3. Національна ідентичність	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 3. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.	Самостійна робота по темі 1 год.	3 тиждень

	4. Співвідношення етнічної та національної ідентичності в контексті глобалізації	Самостійна робота –1 год.	4. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 5. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. Вид. 2-е, випр. І допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017 448с. 6. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с. 7. Бушанський В. В. Поняття "гра", "роль" та "ідентичність" у сучасній етнополітології / В. В. Бушанський // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2018. Вип. 23. С. 3–15. 8. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128. 9. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121. 10. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с. 11. Семко В. Л. Семантичний зміст феномена етнічності у вітчизняній етнополітології / В. Л. Семко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 429–435. 12. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. – К.: Основи, 1994. – 224 с.		
4 3 год.	Тема 4: Національні форми існування людства. Теорії нації. Нація як форма розвитку етносу. Теорії нації: політична, психологічна, культурологічна, історико-економічна, марксистсько-ленінська, етнічна, та ін. Типологія націй. Бездержавна нація. Державна нація. Багатодержавна нація. Національна група. Нація – специфіка визначення. Політична теорія нації. Етнічна теорія нації. Психологічна теорія нації. Культурологічна теорія нації. Історико-економічна теорія нації.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с. 3. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999. 5. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 6. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : вид. 2-ге, перероблене / пер. з англ. В. Морозова. Київ : Критика, 2001. 271 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	4 тиждень

			7. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с. 8. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с.		
4 4 год.	Тема 4: Національні форми існування людства. Теорії нації. 1. Нація – специфіка визначення поняття 2. Політична теорія нації 3. Етнічна теорія нації 4. Психологічна теорія нації 5. Культурологічна теорія нації 6. Історико-економічна теорія нації.	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота –2 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с. 3. Картунов О. Вступ до етнополітології : наук.-навч. посіб. Київ, 1999. 300 с. 4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999. 5. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 6. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : вид. 2-ге, перероблене / пер. з англ. В. Морозова. Київ : Критика, 2001. 271 с. 7. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с. 8. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с.	Самостійна робота по темі 2 год.	4 тиждень
5 3 год.	Тема 5. Етнонаціональні спільноти в системі соціально-політичних відносин Теорія “стратифікації”. Етнічна парадигма. Національна парадигма. Класова і класократична парадигми. Система взаємовідносин між етносами, націями і класами. Класифікація держав за Е.Річмондом, Г.Нельссоном, У.Коннором, П.Ван Ден Бергом. Національні держави. Багатонаціональні держави. Поліетнічні та моноетнічні держави. Етноси, нації і держави: їх взаємодія, характерні риси, відмінності. Етноси, нації і людство як взаємодоповнюючі поняття. Етнос – це природна форма існування людства, нація – це вища форма існування етносу, а держава –	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 2. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 3. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999. 4. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 5. Ананьїн В. О. Етнонаціональний чинник безпеки сучасного поліетнічного суспільства (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. … д-ра філос. наук : 09.00.03. Київ, 1998. 44 с. 6. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	5 тиждень

	це напівштучне утворення з волі певного етносу. Поняття інтересів і цінностей. Національні, етнічні та державні цінності. Класові, етнічні та державні інтереси. Діалектика вселюдських цінностей та інтересів.		7. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с. 8. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с.		
5 3 год.	Тема 5. Етнонаціональні спільноти в системі соціально-політичних відносин 1. Класифікація держав: національні, багатонаціональні, поліетнічні та моноетнічні. 2. Етноси, нації і держави: їх взаємодія, характерні риси, відмінності. 3. Національні, етнічні та державні цінності. 4. Національні, класові, етнічні та державні інтереси.	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 2. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 3. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999. 4. Коршук Р. М. Етнополітологія : навч. посіб. / Коршук Р. М. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Алерта, 2011. 199 с. 5. Ананьїн В. О. Етнонаціональний чинник безпеки сучасного поліетнічного суспільства (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. … д-ра філос. наук : 09.00.03. Київ, 1998. 44 с. 6. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с. 7. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с. 8. Євтух В. Б. Етнічність : глосарій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 170 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	5 тиждень
6 3 год.	Тема 6. Національні меншини Національні меншини: суть, критерії визначення. Типологія національних меншин. Світова практика захисту національних меншин. Захист прав національних меншин в українському законодавстві.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	6 тиждень

			3. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 4. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с. 5. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 6. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68. 7. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40. 8. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73. 9. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47. 10. Декларація прав національностей України : Документ від 01.11.1991 р. № 1771-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1771-12 11. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с. 12. Ткачук Д. Г. Вплив етнічних спільнот на розробку нормативно-правових актів з концептуальних питань державної етнополітики // Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Вип. 1. С. 80–86.		
6 4 год.	Тема 6. Національні меншини 1. Національні меншини: суть, критерії визначення, 2. Типологія національних меншин.	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год.	1. Бородінов В. Д. Етнополітологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Бородінов. – Донецьк : Каштан, 2012. – 481 с. 2. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур	Самостійна робота по темі 2 год.	6 тиждень

	3. Світова практика захисту національних меншин. 4. Захист прав національних меншин в українському законодавстві	Самостійна робота – 2 год.	В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с. 3. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 4. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с. 5. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 6. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68. 7. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40. 8. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73. 9. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47. 10. Декларація прав національностей України : Документ від 01.11.1991 р. № 1771-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1771-12 11. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с. 12. Ткачук Д. Г. Вплив етнічних спільнот на розробку нормативно-правових актів з концептуальних питань державної етнополітики // Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Вип. 1. С. 80–86.		
7 3 год.	Тема 7: Етнополітичні процеси Процеси етнічного розмежування та згуртування. Процеси етнічного	Лекція, презентація,	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.	Самостійна робота по темі	7 тиждень

	роз'єднання. Різноманітність процесів етнічного роз'єднання. Теорії етнооб'єднавчих процесів. Основні типи етнооб'єднавчих процесів. Процеси етнічної і мовної асиміляції та акультурації. Головні чинники асиміляції. Форми асиміляції. Процес етнічної інтеграції. Управління етнополітичними процесами в умовах поліетнічного суспільства. Процеси етнічної консолідації: роль держави.	дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 4. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 5. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 6. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с. 7. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73. 8. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с. 9. Доцяк І. Етнополітичні процеси на території Галичини в контексті глобалізації // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2017. Вип. 1. С. 190–198. 10. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с. 11. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с. 12. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.	1 год.	

7 3 год.	Тема 7: Етнополітичні процеси 1. Процеси етнічного розмежування та згуртування 2. Процеси етнічного роз'єднання 3. Теорії етнооб'єднавчих процесів 4. Основні типи етнооб'єднавчих процесів 5. Процеси етнічної і мовної асиміляції та акультурації 6. Головні чинники та форми асиміляції 7. Процес етнічної інтеграції 8. Управління етнополітичними процесами в умовах поліетнічного суспільства 9. Процеси етнічної консолідації: роль держави	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 4. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 5. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 6. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с. 7. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73. 8. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с. 9. Доцяк І. Етнополітичні процеси на території Галичини в контексті глобалізації // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2017. Вип. 1. С. 190–198. 10. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с. 11. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	7 тиждень

			12. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.		
8 3 год.	Тема 8: Процес етнічного ренесансу Різноманітність підходів до етнічного ренесансу. Основні риси етнічного ренесансу. Загальні причини етнічного ренесансу. Причини і наслідки етнічного ренесансу в колишньому СРСР та незалежній Україні.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с. 5. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с. 6. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с. 7. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с. 8. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 9. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	8 тиждень
8 4 год.	Тема 8: Процес етнічного ренесансу 1. Різноманітність підходів до етнічного ренесансу 2. Основні риси етнічного ренесансу 3. Загальні причини етнічного ренесансу	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.	Самостійна робота по темі 2 год.	8 тиждень

	4. Причини і наслідки етнічного ренесансу в колишньому СРСР та незалежній Україні	Самостійна робота – 2 год.	3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с. 5. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с. 6. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с. 7. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с. 8. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 9. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.		
9 3 год.	Тема 9: Політизація етнічності Зародження і розвиток політизації етнічності. Головні та специфічні чинники політизації етнічності. Зміст і етапи розвитку політизації етнічності. Характерні риси процесу політизації етнічності. Причини виникнення політизації етнічності (глобалізація, модернізація, скорочення природних ресурсів, вплив ЗМІ, урбанізація та ін). Загальні та специфічні наслідки процесу політизації етнічності. Етнічний ренесанс та політизація етнічності: принципи взаємозалежності.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	9 тиждень

			5. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с. 6. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с. 7. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 8. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 9. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с. 10. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.		
9 3 год.	Тема 9: Політизація етнічності 1. Зародження і розвиток політизації етнічності 2. Головні та специфічні чинники політизації етнічності 3. Зміст і етапи розвитку політизації етнічності 4. Характерні риси процесу політизації етнічності 5. Причини виникнення політизації етнічності (глобалізація, модернізація, скорочення природних ресурсів, вплив ЗМІ, урбанізація та ін) 6. Загальні та специфічні наслідки процесу політизації етнічності 7. Етнічний ренесанс та політизація етнічності: принципи взаємозалежності	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с. 5. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с. 6. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	9 тиждень

			7. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 8. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 9. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с. 10. Куц Ю. О. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні : управлінський аспект. Харків : Вид-во ХарРІУАДУ «Магістр», 2002. 204 с.		
10 3 год.	Тема 10: Процеси етнополітичної дезінтеграції та інтеграції Сутність і характер етнополітичної дезінтеграції. Сучасні концепції етнополітичної інтеграції. Основні передумови інтеграційних процесів. Типи етнополітичної інтеграції. Практичні аспекти етнополітичної інтеграції. Етапи і методи етнополітичної інтеграції.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с. 5. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 6. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 7. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 8. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і	Самостійна робота по темі 1 год.	10 тиждень

			етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.		
10 4 год.	Тема 10: Процеси етнополітичної дезінтеграції та інтеграції 1. Сутність і характер етнополітичної дезінтеграції 2. Сучасні концепції етнополітичної інтеграції 3. Основні передумови інтеграційних процесів 4. Типи етнополітичної інтеграції 5. Практичні аспекти етнополітичної інтеграції 6. Етапи і методи етнополітичної інтеграції	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 2 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 3. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с. 4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с. 5. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 6. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 7. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 8. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.	Самостійна робота по темі 2 год.	10 тиждень
11 3 год.	Тема 11: Націоналізм як політичний феномен. Сутність націоналізму: підходи до визначення. Чинники впливу на формування і становлення націоналізму. Різновиди та форми націоналізму. Етапи еволюції націоналізму. Націоналізм як політичний принцип і ідеологія. Позитивні і негативні спекти націоналізму	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с. 2. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с. 3. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с. 4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.	Самостійна робота по темі 1 год.	11 тиждень

11 3 год.	Тема 11: Націоналізм як політичний феномен. 1.Сутність націоналізму: підходи до визначення. 2.Чинники впливу на формування і становлення націоналізму. 3.Різновиди та форми націоналізму. 4.Етапи еволюції націоналізму 5.Націоналізм як політичний принцип і ідеологія 6.Позитивні і негативні спекти націоналізму	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с. 2. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с. 3. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с. 4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.	Самостійна робота по темі 1 год.	11 тиждень
12 3 год.	Тема 12: Націоналізм як ідеологія Націоналізм як ідеологія: спільні принципи націоналізмів. Сіонізм як ідеологія націоналізму. Афроамериканський націоналізм Антиколоніальний націоналізм. Расизм, апартеїд, сегрегація як крайні форми націоналізму.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с. 2. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с. 3. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с. 4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.	Самостійна робота по темі 2 год.	12 тиждень
12 4 год.	Тема 12: Націоналізм як ідеологія 1.Націоналізм як ідеологія: спільні принципи націоналізмів. 2.Сіонізм як ідеологія націоналізму. 3.Афроамериканський націоналізм 4.Антиколоніальний націоналізм. 5.Расизм, апартеїд, сегрегація як крайні форми націоналізму.	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 2 год.	1. Ґелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. К.: Таксон, 2003. 300 с. 2. Сміт Ентоні Д. Національна ідентичність / Пер. з англійської П. Таращука. К.: Основи, 1994. 224 с. 3. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. / Пер. з англійської. К: "К.І.С.", 2004. 170 с. 4. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму : монографія. Київ: Либідь, 1999.	Самостійна робота по темі 2 год.	12 тиждень
13 3 год.	Тема 13: Етнополітичні конфлікти Етнополітичні конфлікти: суть, ознаки, суб'єкти, об'єкт, предмет етнополітичних конфліктів. Типи етнополітичних конфліктів. Стадії етнополітичних конфліктів. Причини загострення етнополітичних конфліктів у 20-21 століттях. Способи врегулювання етнополітичних конфліктів.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 2. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич 3. Ананьїн В. О. Етнонаціональний чинник безпеки сучасного поліетнічного суспільства (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. … д-ра філос. наук : 09.00.03. Київ, 1998. 44 с. 4. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306. 5. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці	Самостійна робота по темі 1 год.	13 тиждень

			Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128. 6. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 7. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с. 8. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47. 9. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с. 10. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.		
13 3 год.	Тема 13: Етнополітичні конфлікти 1. Етнополітичні конфлікти: суть, ознаки, суб'єкти, об'єкт, предмет етнополітичних конфліктів. 2. Типи етнополітичних конфліктів. 3. Стадії етнополітичних конфліктів. 4. Причини загострення етнополітичних конфліктів у 20-21 століттях. 5. Способи врегулювання етнополітичних конфліктів.	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз : монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с. 2. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич 3. Ананьїн В. О. Етнонаціональний чинник безпеки сучасного поліетнічного суспільства (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. … д-ра філос. наук : 09.00.03. Київ, 1998. 44 с. 4. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306. 5. Вітман К. М. Конфліктність етнічності як загроза етнополітичній стабільності держави // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. Т. IX. С. 121–128. 6. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 7. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	13 тиждень

			8. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47. 9. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави : Наукова записка / В. П. Горбатенко, Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 80 с. 10. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.		
14 3 год.	Тема 14. Етнонаціональна політика Сутність, основні типи та функції етнонаціональної політики. Найважливіші принципи та динаміка етнонаціональної політики. Роль політичних інститутів у формуванні етнонаціональної політики. Етнополітичний менеджмент.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с. 3. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с. 4. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с. 5. Пірен М. І. Етнополітика в Україні: соціо-психологічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. І. Пірен ; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". К. : Університет "Україна", 2007. 408 с. 6. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 7. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 8. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306. 9. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	14 тиждень

			10. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73.		
14 4 год.	Тема 14. Етнонаціональна політика 1.Сутність, основні типи та функції етнонаціональної політики. 2.Найважливіші принципи та динаміка етнонаціональної політики. 3.Роль політичних інститутів у формуванні етнонаціональної політики. 4. Етнополітичний менеджмент.	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 2 год.	Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навч. посібник : рекомендовано МОН України / К.М. Вітман ; ОНЮА, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Логос, 2008. 392 с. 3. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. К. : УАННП "Фенікс", 1997. 214 с. 4. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст : [монографія] / І. Т. Зварич ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К. : Дельта, 2009. 320 с. 5. Пірен М. І. Етнополітика в Україні: соціо-психологічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. І. Пірен ; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". К. : Університет "Україна", 2007. 408 с. 6. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 7. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 8. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306. 9. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 10. Горбатенко В.П., Кресін О.В. Політика управління етнічним розмаїттям: від асиміляції до інтеркультуралізму // Держава і право. Сер. Політичні науки. 2015. Вип. 69. С. 64–73.	Самостійна робота по темі 2 год.	14 тиждень
15 3 год.	Тема 15. Етнонаціональні спільноти в Україні: їх становлення та розвиток. Формування етнонаціональної структури населення України. Шляхи формування етнічної гетерогенності населення України. Шляхи оптимізації становища національних меншин в	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с.	Самостійна робота по темі 1 год.	15 тиждень

	Україні. Основні етнонаціональні спільноти в Україні: особливості формування. Динаміка розвитку етнічних груп в Україні. Становлення української нації. Політична діяльність національних меншин України: основні тенденції та перспективи. Роль національних меншин у зовнішній політиці України.		3. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с. 4. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 5. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 6. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68. 7. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с. 8. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306. 9. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40. 10. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 11. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с. 12. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47. 13. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121.		

			14. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с.		
15 4 год.	Тема 15. Етнонаціональні спільноти в Україні: їх становлення та розвиток. 1. Формування етнонаціональної структури населення України. 2. Шляхи формування етнічної гетерогенності населення України. 3. Шляхи оптимізації становища національних меншин в Україні. 4. Основні етнонаціональні спільноти в Україні: особливості формування 5. Динаміка розвитку етнічних груп в Україні 6. Становлення української нації. 7. Політична діяльність національних меншин України: основні тенденції та перспективи 8. Роль національних меншин у зовнішній політиці України	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 2 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с. 3. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с. 4. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 5. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 6. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68. 7. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с. 8. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306. 9. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40. 10. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с.	Самостійна робота по темі 2 год.	15 тиждень

			11. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с. 12. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47. 13. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121. 14. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с.		
16 3 год.	Тема 16. Модель державної етнополітики України Нормативно-правова база, що регламентує державну етнопонаціональну політику України. Проблеми управління сучасними етнополітичними процесами в Україні. Стратегія національної безпеки України та етнонаціональна політика. Інституційне забезпечення державної етнонаціональної політики. Причини та наслідки етнополітичних загроз у поліетнічних регіонах України. Реформа регіонального рівня врядування в Україні як засіб попередження ірредентиських настроїв.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 1 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с. 3. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с. 4. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с. 5. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 6. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68. 7. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні :	Самостійна робота по темі 1 год.	16 тиждень

			інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с. 8. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306. 9. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40. 10. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 11. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с. 12. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47. 13. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121. 14. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с.		
16 4 год.	Тема 16. Модель державної етнополітики України 1. Нормативно-правова база, що регламентує державну етнопонаціональну політику України. 2. Проблеми управління сучасними етнополітичними процесами в Україні. 3. Стратегія національної безпеки України та етнонаціональна політика. 4. Інституційне забезпечення державної етнонаціональної політики. 5. Причини та наслідки етнополітичних загроз у поліетнічних регіонах України. 6. Реформа регіонального рівня врядування в Україні як засіб попередження ірредентиських настроїв	Семінар, групова робота, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 2 год.	1. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с. 3. Національні меншини України в політичних процесах XX – XXI століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с. 4. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні Монографія / Кресіна І.О., Коваленко А.А., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За ред. І.О. Кресіної. К., 2011. 400с.	Самостійна робота по темі 2 год.	16 тиждень

			5. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студетів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с. 6. Бабинець І., Остапець Ю. Суспільно-політичний та культурний розвиток угорської національної меншини Закарпаття (1991–2004 рр.). Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 56–68. 7. Буковина як контактна зона: аналіз ідентичностей, уявлень та сприйняття в українсько-румунському прикордонні : інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. Н. Бурейко, Т. Мога. Ясси-Чернівці, 2017. 64 с. 8. Бурдяк В. Регіональна етнополітика в Україні: ризики та виклики соціальній стабільності // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2009. Вип. 44. С. 297–306. 9. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40. 10. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. Київ : Логос, 2008. 392 с. 11. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с. 12. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. Стратегічні пріоритети. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47. 13. Добржанська О. Етнічна ідентичність населення Буковини. Історико-політичні проблеми сучасного світу: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. Т. 29–30. С. 118–121. 14. Лойко Л. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність : монографія. Київ, Поліграфічний центр «Фоліант», 2005. 633 с.		
Разом				105	